Пролетаред һәму wәлата, йәкбьн!

РЙА Т'ӘЗӘ

ОРГАНА КМ ПК ӘРМӘНИСТАНЕ
„ՌՅԱ ԹԱԶԱ" ՕՐԳԱՆ ՀԿԿ ԿԵՆՏԿՈՄԻ
„РЙА ТАЗА" ОРГАН ЦК КП АРМЕНИИ

№ 25 (732) | Ләʼд, 25 марте сала 1956 | Qимәт 20 капек

ҺӘЖМАРА ИРОДА:

— Пропаганда qьраред qӧр'ьлт'а партиае XX (руе 1-е).
— Ль щьватед актива партиаеда (руе 2-а).
— В. И. Ленин дәрһәqа пьзмамтийа щьмаә'тада (руе 2-а).
— Т'охьме бъ сорти баш qәwләкә фәрзә бона әк'ьндаина бьлънд (руе 3-а).
— Пәй реч'а qьниатед «Рйа т'әзә» (руе 3-а).
— Дәwса фелйетоне (руе 3-а).
— Абзора орт'әмьләтие (руе 4-а).
— Поәма «Гӧлизәр» (руе 4-а).

Qәwәтед комуниста нава дәрдаина колхозиеда дьһа раст бьднә щиwаркърьне

Партиа Комунистиейә Т'ьфаqа Советие у һ'ӧкӧмәта Советие сәба бь һәбуни у т'әшкилдари дьһа мәһ'кәмкърьна колхоза щергә qьраред т'ариqи qәбулкърьнә.

Qьраред qӧр'ьлт'а ПКТ'С XX мәщалед фьрә нишан данә бона qәдандьна плана пенщсалийа шәша. Сәр һ'име пешдачуйина индустра гьран wе ӧса жи пешда һәр'ьн һ'әму ч'ъqлед малһәбуна гӧндитиейә сосиалистие.

Бона qәдандьна wан qьраред т'ариqи хәбатчиед малһәбуна гӧндитиейә республика мә т'ӧ qәwәт у сәһ'әтед хwә наһевшиньн. Гәләк т'әшкиләтед партиаейә респбликае бона дьһа пешдачуйина һ'әму ч'ьqлед малһәбуна гӧндитие qәwәтед комуниста нава дәрдаина колхозиеда раст щиwаркърънә. Аwа, мәсәлә, т'әшкиләта партиаейә ә'wльни ль колхоза Әләгәзе нәһ'ийа Апаране (к'атьб Ә'. Қәләш), чаwа сала малһәбуна гӧндитиейә пар у ӧса жи йа исальнда qәwәтед комуниста нава дәрдаина колхозиеда раст щиwаркьрийә. Жь 13 ӧзвед т'әшкиләта партиае 13 жи нава дәрдаина колхозиеда дъхәбьтьн. Жь wана Хайлаза Нәвроз чаwа пар, ӧса жи исал ферма ч'еләкада чаwа ч'еләкдош дъхәбьтә. Әwе пар жь һәр ч'еләкәке 1480 кг шир стәнд дәwса 1200 кг шире бь плане тер'а дити, һьмбәри сала пар ви wәхти, әwе исал жь һәр ч'еләкәке дӧ щар нива зедә шир стәндийә. Сайа хәбата комунистайә кәһевшанди нава дәрдаина колхозиеда, колхоза Әләгәзе пар гьһиштә дәстанинед бәрбьч'ә'в. Әwе жъ плане зедә жь һәр һектарәкә ә'рдмәзилед әк'ьн 2 сентнер һ'әбе нан стәнд, ӧса жи ширдаина ч'еләка һьмбәри сала пар ви чахи дӧ щара зедә буйә. Ә'йанә, wәки колхозед ӧса wе бьгһижнә дәстанинед дәрдаинейә бәрбьч'ә'в. Раст щиwаркърьнә qәwәтед комуниста нава дәрдаина колхозиеда ӧса жи т'әшкиләтед партиаейә колхозед Армавире ль нәһ'ийа Һоктемберйане, Нещр'лийа Жоркин ль нәһ'ийа Арташате, Һ'әко ль нәһ'ийа Т'алине у ед маин.

Ле нә һ'әму т'әшкиләтед партиаейә колхозанә, wәки qәwәтед комуниста нава дәрдаина колхозиеда раст щиwаркьрьнә. Аwа мәсәлә; т'әшкиләтед партиаейә колхозед Акунк'е, Қармрашене, Сабунчие, Гәлт'о ль нәһ'ийа Т'алине qәwәтед комуниста навә дәрдаина колхозиеда раст щиwарнәкърънә, бона wе йәке жи әwана сала малһәбуна гӧндитиейә 1955 нәгьһиштьнә дәстанинед хәбатейә бәрбьч'ә'в. Мәсәлә: т'әшкиләта партиаейә ә'wльнийә колхоза Гәлт'о (к'атьб Ә. Русо) qәwәтед комуниста чаwа пар, ӧса жи исал нава дәрдаина колхозиеда раст щиwарнәкърийә, бона wе йәке жи колхозе сала малһәбуна гӧндитиейә 1955 чаwа плана дәрдаина һ'әбе нан, ӧса жи йа шир, һърие у һасьләтед малһәбуна гӧндитиейә маин нәqәданд. Т'әшкиләта партиае жь һ'әму комуниста нахwәзә, wәки әwана нава дәрдаина колхозиеда рьнд бъхәбьтьн, пешбън, у гәләк щара комунистед кӧ нава дәрдаина колхозиеда рьнд нахәбьтьн дъгӧһезьнә хәбатәкә ӧса, к'ижан дәрдаина колхозер'а кем гьредайә. Мәсәлә: сәрwере ферма ч'еләкайә бәре Р. Исо рьнд нәдьхәбьти, бона wе йәке жи әw жь хәбате һатә азакърьне, дәwса әw нава дәрдаина колхозиеда хәбатәкә ньмьзда бъдана к'ьвшкърьне, т'әшкиләта партиае әw к'ьвшкър сәрwере к'ьт'ебхана кохлозе. Һьлбәт бь ви щур'әйи щабдарийа комуниста бона пешдабьрьна хәбата колхозе бьлънд набә у к'аре надә шӧхӧл.

Дь шӧхӧле раст щиwаркърьна комуниста нава дәрдаина колхозиеда кемасиед мәзьн һәнә ӧса жи нава хәбата т'әшкиләтед партиаейә колхозед Qӧндәхсазе, П'ампа Қӧрманша ль нәһ'ийа Апаране, Qамушлие ль нәһ'ийа Һоктемберйане, Шамираме лъ нәһ'ийа Аштараке у ед маин.

Бона дьһа пешдачуйина һ'әму ч'ъqлед малһәбуна гӧндитие, готи т'әшкиләтед партиае һәма ньһада qәwәтед комуниста раст нава дәрдаина колхозиеда щиwар бькьн, бьльнд бькьн щабдарийа комуниста бона пешдабьръна һ'әму ч'ьqлед малһәбуна гӧндитие.

Комнәһ'иед партиае готи һәрт'ьм гӧһдарийа хwә бьдьн сәр пьрса раст щиwаркърьна комуниста нава дәрдаина колхозиеда, к'ижан те һ'әсабе мәщаләкә фәрз бона бь һәбуни у т'әшкилдари мәһ'кәмкърьна колхоза

НӘШЬРКЬРЬНА QЬНИАТЕД QӦР'ЬЛТ'А ПАРТИАЕЙӘ XX БЬ БРОШЙУРЕД БАШQӘВА

Бь зьмане әрмәни нәширәта Әрмәнистанейә дәwләтие бь тиража массаи да ронаи дитьне даклада Н. А. Булганин дәрһәqа Директивед qӧр'ьлт'а ПКТ'С XX дәрһәqа плана пенщсалийа шәша йа пешдабьрьна малһәбуна щьмаә'тиейә Т'РСС салед 1956—1960.

Бь брошйуред башqә һатийә ронаи дитьне к'елмед А. И. Кириченко, А. И. Микойан, В. Г. М. Маленков, М. А. Суслов, Н. И. М. Молотов, Белйаев дь qӧр'ьлт'а ПКТ'С XX-да.

(АТ'Ә).

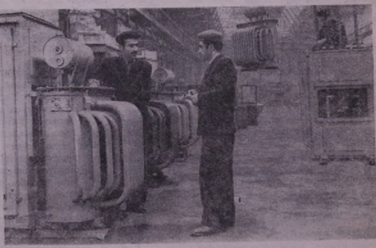

Колектива т'сеха № 12 йа завода Ереванейә әрмәлектро пешданинед йанваре у феврале бь 144,6 сәләфа qәданд.

Шькълда—контроле техникие е т'сеха № 12 Ш. Сар'икйан (жь ч'әпе) у һоста В. Мартиросйан трансформаторед типа т'әзә дьньһер'ьн.

Фото йа **Р. Бштикйан.**

ПРОПАГАНДА QЬНИАТЕД QӦР'ЬЛТ'А ПАРТИАЕ XX

Дәстчеханед, идаред у идаред хwәндьнейә Ереванеда чьqас дьчә фьрә дъбә пропаганда qьниатед qӧр'ьлт'а партиае XX. Бажерда wәкә дәһ һ'әзар агитатор массаи дькън qьниатед qӧр'ьлт'е. Бь дәһа лектор пешда тен бь лексиа у даклада. Аwа, лъ завода Ереванейә фәраqед һ'әсьнда, института дохтьриеда дәрһәqа нишандаина qор'ьлт'а партиаейә XX лексиа бун. Ль завода п'арзапасада лексиа һатә хwәндьне бь т'ема «Плана пенщсалийа шәша йа пешдабьрьна малһәбуна щьмаә'тиейә Т'РСС гавәкә т'әзәйә мәзънә сәр рйа чекьрьна комунизме». Ль завода поливиниласетате wәкә 200 мәрьви лексиа «Дәрһәqа һ'але Т'ъфаqа Советиейи орт'әмьләтие» бъһистьн.

Бъ qәwәтед комитеед нәһ'ийайә у бажаре Ереванейә ПКӘ 100 лексиаи зедәтьр һатийә хwәндьне п'ешк'еши результат у qьраред qӧр'ьлт'а ПКТ'С XX кьри.

Һәвалтийа әрмәниейә бәлакърьна занәбунед сәйасәтие у ӧлмие бона актива профт'ьфаqие у хәбатчиед завода Ереванейә әрмәлектро т'сикла лексиа дәрбаз дькә дәрһәqа пърсданинед кӧ жь алие qӧр'ьлт'е һатьнә пешда к'ьшандьне.

К'ьт'ебхана мәхлуqәтиейә наве Ал. Мйасникйанда виставкә һатийә т'әшкилкьрьне. Вьра һатьнә к'ьвше дәстанинед щьмаә'тед Т'ьфаqа Советие дь дәрәща сәнайе, пешдабьрьна малһәбуна гӧндитие у чекьрьна културиеда. Дь стендада һатьнә щикьрьне тек'стед qьраред qӧр'ьлт'е, даклад у хәбәрданед делегата. Дәрһәqа дәстанинед щьмаә'та советиейә т'ариqи хәбәр дьдьн ӧса жи виставкед кӧ к'ьт'ебханед комнәһ'иед Ереванейә ПКӘ-да һатьнә вәкьрьне.

Qьниатед кӧ һатьнә данине клуба завода әрмәлектроеда, к'ьвш дькьн пешдабьрьна малһәбуна щьмаә'тие йа республика мә пенщсалийа шәшада.

(АТ'Ә).

ДАИНА ПРЕМИА СТАЛИНИЕЙӘ ОРТ'ӘМЬЛӘТИЕ «БОНА МӘҺ'КӘМКЬРЬНА Ә'ДЛАЙЕ ОРТ'А ЩЬМАӘ'ТАДА» ШЕХ МУҺАММЕД АЛ-АШМАР

17 марте ль Суриае театра Шамейә мәзьн «Фардус»-да бу серемонийа ә'йдие йа даина премиа Сталиниейә орт'әмьләтие «Бона мәһ'кәмкърьна ә'длайе орт'а щьмаә'тада», ә'йаншӧхӧлкьре Суриаеи бәрбьч'ә'в, сәдьре комитеа Мьләтие йа т'әрәфдаред ә'длайе Суриае Шех Муһаммед Ал-Ашмар.

Серемонийа ә'йдие бь к'елма кӧрт вәкьр ньвиск'ар у ә'йаншӧхӧлкьре мәхлуqәтиейи Суриае Мунир Сулейман.

Жь наве Комитеа премиа Сталиниейә орт'әмьләтие хәбәрда сәрк'аре делегасиа советие сәдьре Комитеа хwәйкьрьна ә'длайе ньвиск'әр Николай Тихонов.

Н. С. Тихонов бь алави Шех Муһаммед Ал-Ашмар сәламкьр бона рәwакърьна мәзьн у бь дәстльһәвхьстьнед һазьрбуйа да wи диплом у медала зер' йа лауреате премиа Сталиниейә орт'әмьләтие «Бона мәһ'кәмкьрьна ә'длайе орт'а щьмаә'тада».

Бона сәламкьрьна лауреат хәбәрдан професор Назим Мусли (Сурна), доктор Набиһ Рушейдад (Иордания), Жорж Ханна (Ливан), һазьрбуйи бь овасиа гӧмрәһ'-бәрбьр'и хәбәрдана дәwсгьртие сәдьре сәрwертийа һ'әбандьна мусулманиейи Асиа Орт'е у Qазахстане З. Бабаханов бун, к'ижане жь наве 30 милион мусулмане Т'ъфаqа Советие сәлам да.

Бь хәбәра сәламкьрънейә кӧрт, зьмане ә'рәби хәбәрда ӧзве делегасиа Комитеа премиа орт'әмьләтиейә ә'длайе, ӧзв-мьqаләдаре Академиа ӧлма Т'РСС Г. В. Серетели.

Бь гӧһдарикә мәзън һатә бьһистьне к'елма Шех Муһаммед Ал-Ашмар, к'ижан бь т'әwәqәкьрьна wи һатә хwәндьне.

(ТАСС)

Ль щьватед актива партиаеда

* * *

* * *

Һ'əта к'ӧтасие бьчəдиньн чьраред чӧр'ьлт'а ПКТ'С XX

Ван рожа бу щьвата актива партиаейə нəһ'ийа Апаране, йа кӧ ə'нə'нəкьр результатед qӧр'ьлт'а ПКТ'С XX у пьрсданинед т'əшкилəтед партиаейə нəһ'ие. Дəрһəqа wе пьрседа даклад да сəрwере п'ара Қоммəрк'əзиа ПК Əрмəнистане һəв. Һ. Мелк'онйан.

Һ'əму һəвалед кӧ щьвата активеда хəбəрдан бь щарəкева бəгəмийа хwə дан сəйасəтийа дəр у һӧндӧр' йа Қоммəрк'əзиа ленинийə партиа Қомунистие. Qӧр'ьлт'а партиае дайə к'ьвше програма мəһ'кəмкьрьна ə'длайе, бьльндкьрьна хwəшбəхтийа щьмаə'та советие у дьһа пешдабьрьна малһəбуна щьмаə'тиейə Т'РСС.

Щьвата активе да к'ьвше, wəки хəбатк'аред нəһ'ие бона qəдандьна qьраред qӧр'ьлт'а партиае борщдаред т'əзə һьлданə у бь ачьхи wана дьдьнə qəдандьне. Ниве колхозайə п'ьр' у һəрдӧ СМТ-е нəһ'ие һ'имли һазьрийа чандьнийа бьһаре дитьнə. Исал хwəйкьрьна һ'əйwанəте т'омəрие у кампаниа заине дьһа рьнд һатийə т'əшкилкьрьне.

Пенщ мəһед дəрбазбуйида ширдаина ч'елəка һьмбəри wи wə'де сала пар дӧ щара зедə буйə.

Wер'а т'əвайи ед бь хəбəрдан пешда һатьн гəлəк кемаси ə'йанкьрьн нава хəбата т'əшкилəтед партиае, советие у колхозада.

Нəһ'иеда бь щарəкева кем гӧһдари те данине сəр хьнзирзедəкьрьне у тəйртузедəкьрьне. Қолхозед Т'ьт'ущуре, Мр'авйане, Əлəгəзе у ед маинда баwар бьки фермаед тəйртузедəкьрьне лапдан һатьнə һьлдане.

Сəдьре колхоза Варденуте Һ. Һарут'йунйан у сəдьре колхоза Тсаг'каһовите А. Шаһназарйан нава хəбəрданед хwəда данə к'ьвше, wəки чаwа СМТ-а Əлəгəзе, ӧса жи йа Апаране һəла кемасийа һьнə машинед кӧ wан лазьмьн дьк'ьшиньн, лəма жи гəлəк хəбатед малһəбуна гӧндитие пашда дьк'əвьн. Қолхозед нəһ'иеда гəлəки ньмьзə əк'ьндаина п'ьнщар'е у картола. Нəйнəсикə wе йа жи əwə, wəки əw хəбат нəһатьнə машинəкьрьне. Бона ве йəке щьнатеда һат критиккьрьне министрийа малһəбуна гӧндитиейə республикае.

Т'əвбуед щьвате бəрк' критиккьрьн һайкооп у коопнəһ'ийа Апаране бона wе йəке, wəки əwана wə'дəда материалед чекьрьне бəрнадьн бона колхоза у руе wе йəкеда чекьрьнед т'əwла у гома гəлəки пашда дьк'əвьн.

— Нəһ'иеда һьнə колхоз һəла хьраб һазьри чандьнийа бьһаре дьбьн,-нава хəбəрдана хwəда гот директоре СМТ-а Апаране Б. Баг'дасарйан,-колхозед Ап'нае, Ерньщатап'е, Т'ьт'ущуре у ед маин һəла бь т'əмами т'охьм т'əмьзнəкьрьнə у ӧса жи гӧһдарие надьн сəр гӧһастьна qьниатхwəлие. Қолхозед Шенаване, Қ'учаке, Һарт'аване у ед маинда т'охьме картола һəла кема...

К'атьбе комнəһ'ийа Апаранейə Т'ЩЛКƏ һəв. В. Мелк'онйан у сəрwере п'ара агитасиае у пропагандайə комнəһ'ийа партиаейə Апаране һəв. Н. Мелк'онйан хəбəрдан дəрһəqа кемасиед кӧ нава хəбата идеологиеда һəнə у данə к'ьвше ре... п'аккьрьна хəбата сəйасəтие-массиейə кӧ нава хəбатк'аред нəһ'иеда ...кьрьне. П'ампа Кӧрманщада, Апаранеда у чəнд гӧндед маинда һа... he пропагандакьрьна qьраред qӧр'ьлт'а партиаейə XX рьнд нəһати... т'əшкилкьрьне, агитасиа нае гьред... не пьрсед колхозиейə практикир'а.

Щьвата активе бь т'əмами бəгəмийа хwə да qьраред qӧр'ьлт'а партиаейə XX у мəщалед конкрет д... к'ьвше бона qəдандьна wан qьраред т'ариqи.

Һ. Мкртчйан

Бона зедəкьрьна дəрдаина һ'əбе нан

21 марте бу щьвата актива партиаейə нəһ'ийа Т'алине, к'ижане ə'нə'нəкьр даклада дəwсгьртие сəдьре Совета Министред РСС Əрмəние һəв. А. Шекойан «Дəрһəqа результатед qӧр'ьлт'а ПКТ'С XX у пьрсданинед т'əшкилəтед партиаейə нəһ'ие».

Чаwа дакладчи, ӧса жи хəбəрдайа к'ьвшкьрьн, wəки qьраред qӧр'ьлт'е нава хəбатк'аред нəһ'иеда һ'ӧбəкə хəбатейə т'əзə пешда анинə.

Wер'а т'əвайи ӧса жи һатьнə к'ьвше гəлəк кемаси ед кӧ нава хəбата т'əшкилəтед партиаейə нəһ'иеда һəнə. СМТ-а у колхозед нəһ'ие сала малһəбуна гӧндитиейə 1955 бь кемасиед мəзьнва дадан. Һəла колхозед нəһ'иеда ньмьзə əк'ьндаина културед һ'əбе нан у һасьлəтдаина һ'əйwанəтзедəкьрьне. Қохлозед нəһ'ие бəр һəр 100 һектаред хwəлиева 27—39 сентнер шир стəндьнə, дəwса 50—60 сентнере бь плане тер'а һатьбу дитьне, ван салед пашьн əк'ьндаина културед һ'əбе нан бь һ'əсабе орт'ə жь һəр һектарəке жь 6—7 сентнери дəрбаз набə. wи чахи, чьчахи салед 1951—1952 жь wан ə'рдмəзила колхозед нəһ'ие бь һ'əсабе орт'ə жь һəр һектарəке 11 сентнер һ'əбе нан стəндьнə.

Щьвата активеда, СМТ-ед Қармрашене у Т'алине у сəрwеред колхоза критиккьрьн, wəки əwана дь шӧхӧле чандьнийа бьһаре, хwəйкьрьна һ'əйwанəт зьвьсатне у кампаниа заина һ'əйwанəтда хəбат хьраб т'əшкилкьрьнə. Қолхозед нəһ'ие wе йəкева һеса дьбьн, wəки һьмбəри сала пар ви чахи ширдаина ч'елəка бь 84 сəлəфи бьльнд буйə, бь вева хəбата хwə һ'əсаб дькьн хьлазбуйи. Сəрк'аред СМТ-а, т'əшкилəтед партиае у советие набиньн wан колхоза, ед кӧ пашда дьминьн у бьн сийа колхозед пешда тенə вəшартьне, мəщала наə'фьриньн бона wана бьгьһиньн колхозед пеш. Мəсəлə: колхозед Ег'нике, Гəлт'о, Шг'аршикə, Заринще, Партизане, Т'алина Жорьн, Қармрашене, Воскет'асе, Qьбьхт'əпə жь һəр ч'елəке 40,5—97,1 кг шир стəндьнə.

Гəлəк колхозед нəһ'иейə Агараке, Партизане, Т'алина Жерьн, Ашнаке у ед маин фькьрəкə фəрз нəданə сəр гӧһастьна qьниатхwəлиед щи у мəдəни. Ль стансиа Қармрашене бона колхозед нəһ'ие 1050 тонна qьниатхwəлийа мəдəни һатийə стəндьне, ле нава се мəһəда колхозед нəһ'ие т'əне 137,3 тонна гӧһастьнə, колхоза дəwса 40 һ'əзар тонна qьниатхwəлийа щи кӧ бь плане т'ера һатийə дитьне т'əне 13 һ'əзар тонна гӧһастьнə дəшта.

Директоре СМТ-а Т'алине М. Маранщйан хəбəрдана хwə п'ешк'еши пьрсед механизасиакьрьна хəбател дəшта у фьрəкьрьна wан кьр.

—Ль колхозед кӧ дьк'əвьнə зона ч'ийа у незики ч'ийа 10 һ'əзар һектар ə'рдмəзиле чьнгьльн,—гот əwи,—бь һ'əсабе орт'ə нава һəр һектарəкə ə'рдмəзилада 160—170 qуч'ькед кəвьра һəнə, һьланина wан кəвьра бь qəwəта колхоза т'əне набə, готи Министрийа Малһəбуна Гӧндитиейə РССƏ бона wе йəке автомашинел у механизмед һ'əмщав бьдə мə.

Нава хəбəрдана хwəда сəдьре колхоза Иринде М. Мелк'онйан ... избати к'ьвшкьр, wəки мə'ни... һ'имли йа кем стəндьна һасьлəт... һ'əйwанəт əwə, wəки гом у т'əwле... типи т'ӧнəнə.

Щьвата активе к'ьвшкьр, wəки... һəла нава хəбата партиаие-т'əшкил... дарие у идеологиеда һəнə кемасие... мəзьн, бона һьланина wан кемасийа... готи комнəһ'ийа партиае у т'əшкилəтед партиаейə ə'wльни хəбатə... нəwəстанди бькьн.

Һəв. һəв. А. Қиракосйан, ... Галстйан нава хəбəрдана хwə... да готьн, wəки һ'əму алиа... бьднə фьрəкьрьне qəдандьна но... мед лениние дь ə'мьржийина па... тиаейə һӧндӧр'да у бь мəһ'кəм... хwəйбькьн хəбата сəрк'арикьрьне... колективи.

Щьвата актива партиае бь ... дəнги бəгəмийа хwə да qьраред qӧр'ьлт'а ПКТ'С XX. Бона qəдандьна qьраред партиаейə т'ариqи щьвата активе qьрара һ'əмщав qəбулкьр.

Б. Һаройан.

В. И. Ленин дəрьəча пьзмамтийа щьмаə'тада

Һ'имдаре партиа Қомунистиейə Т'ьфаqа Советие В. И. Ленин сəр һ'име принсипед һ'имли е һ'имдаред сосиализма ӧлми Марк'с у Энгелс бь ə'франдари пешда бьр пьрса мьлəтие һ'əмщави эпоха империализме у əw кьрə идеологиа пролетарие, интернасионализме у пьзмамтийа щьмаə'тайə мəһ'кəм.

Һəла сала 1903 qӧр'ьлт'а партиа Урьсетейə П'алайə Сосиал-Демократиейə дӧда, нава лəqандьнед п'алəтиеда щара ə'wльн qəбулкьр програма револйусион дəрһəqа пьрса мьлəтие. В. И. Ленин wе qӧр'ьлт'а партиаеда дəрба һ'ьнщьр'андьне гиһандə бундавана у сосиал-демократед полшие, к'ижана нəдьхwəстьн нава програмеда дəрһəqа əхтийарийа хwəк'ьвшийа мьлəта ньqьтк бе qəбулкьрьне у хwəйкьр принсипед интернасионализма пролетарие. Партиа Қомунистие дь сəйасəтийа хwəйə мьлəтиеда һəрт'ьм сəр wе принсипа марк'сизм-ленинизме буйə, wəки əw щьмаə'т, к'ижана кӧ зоре дьдə щьмаə'тед маин хwə-хwə нькарə һ'əсаббə аза.

В. И. Ленин qəwьла һ'имли бона wəкһəвтийа əхтийарийа мьлəта һ'əсаб дькьр ликвидасиакьрьна зордаина мьлəтие у бь т'əмами wəкəһəвтийа əхтийариед һ'əму щьмаə'та. Чьл сали зедəтьр пешда Ленин ньвисийə «Марк'сист əw нинə, qəт əw нə демократə жи, к'и qəбул накə у хwəй накə wəкəһəвтийа əхтийариед мьлəта у зьмана, к'ижан шəр'к'арие накə мьqабьли һəр зордаинəкə мьлəтие йане жи нəwəкəһəвбуна əхтийарийа».

Пьзмамтийа щьмаə'тед Т'РСС дəстанинəкə Револйусиа Октйабре у избатбуна qəйдəщьмаə'тийа советиейə һəрə мəзьнə. Бь сайа алт'ьндарийа Револйусиа Октйабрейə Сосиалистиейə Мəзьн һатə һьлдане базиса кəвн йа капиталистие у һатə избаткьрьне йа т'əзə, базиса сосиалистие. Сəр һ'име һəвр'адəрбазкьрьнед дəрдаиниейə сосиалистие нава һ'əму щьмаə'тед wəлате мəда пешда һатьн һəвр'адəрбазкьрьнед к'омəкдаине у незикбунед пьзмамтие. В. И. Ленин дəрһəqа һəвр'ашӧхӧлкьрьна мьлəтед wəлате мəда сала 1919 нəма хwəйə кӧ нвисибу п'алед Украинае у гӧндиар'а, дьгот: «Əм т'ьфаqа мьлəтайə рəзадьли дьхwəзьн, т'ьфаqəкə ӧса, к'ижане изьн нəда т'ӧ зордаин бе даине жь алие мьлəтəки сəр е дьне, т'ьфаqəкə ӧса, к'ижан һ'имбуйа сəр баwəриа һəрə т'ам, сəр т'ьфаqа бьратиейə занəбуниейə саф, сəр һ'име һəвр'аqаилбуна рəзадьли».

Wəлате советиеда пьзмамтийа т'ьфаqа щьмаə'тайə ӧса һатə ə'франдьне. Сала 1922-а һатə т'əшкилкьрьне Т'ьфаqа Республикед Советиейə Сосиалистие, дьк'əвьнə нав к'ижане 16 республикед т'ьфаqие, 16 автоном республика, ӧса жи 9 автоном марз у 19 округед мьлəтие.

Wəлате мəда һ'име экономики е пьзмамтийа щьмаə'тед советие арзитийа сосиалистиейə, ле һ'име wейи сосиалие һ'əсаб дьбə т'ьфаqа сьньфа п'ала у гӧндийа бь сəрк'ари... партиа Қомунистие. Һ'име пьзма... тийа щьмаə'тед советиейə сəйас... жи Советьн. Пьзмамтийа щьмаə'т... советие пешда һатийə у мəһ'кəм б... йə дь шəр'к'арийа һ'əмщийə мьqаб... ли зəвтчиед wəлате дəр, т'сариз... капиталиста у мьлк'əдара. Пьзма... тийа щьмаə'тед Т'РСС ролəкə мəз... лист дь шӧхӧле чекьрьна сосиали... меда. Сəр һ'име алт'ьндариед соси... лизме фьрə бу у мəһ'кəм бу пь... мамтийа щьмаə'тед Т'РСС, чаw... qəwəта зорə һ'əжокə мəхлуqəти... советие. Т'əви пьзмамтийа щьма... тед Т'РСС чаwа qəwəта һ'əжок ... мəхлуqəтийа сосиалистие пешда һ... тьн йəкбуна моралие-сəйасəтие ... wəт'əнһ'ьзийа советие. Əw пьзма... ти дьһа мəһ'кəм бу салед шəр'е W... т'əние Мəзьнда.

Нава шӧхӧле т'əвгьредана пь... мамтийа щьмаə'тед советиеда рол... кə мəзьн лист һьланина нəwəкəһə... буна пешдачуйина экономика у ку... тура щьмаə'тед wəлате мə. Шə'... тийа wейə алави һ'əсаб дьбə эконо...

Т'ОХЬМЕ БЬ СОРТИ БАШ ҚӘЖЛӘҚӘ ФӘРЗӘ БОНА ӘК'ЬНДАИНА БЬЛЬНД

Чаҳа т'эмамийа культуред малһэбуна гӧндитие маии, ӧса жи картол, эк'ьне бьльнд дьдэ ии чахи, гэва кӧ те чандьне т'охьме бь сорти баш.

Қӧр'ьит'а ПКТ·С ХХ гӧндарийа органед партиае, советие у малһэбуна гӧндитие да сэр пырса бехофкьрьиа колхоза бь т'охьме башиа.

Республика мэда ван салед пашьида эт'ецайи зед'эда продукциа чандьмэзилед картола.·Ви алида пьиишьтьа дастаиннед бэрбьч'э'ь, башдэ готи, нэи'ииед Нор-Байазете, Красноселске, Алавердие, Ищеване у ед маии.

Ле алие бьльидькрьиа эк'ьндаина картолада ҳаиа шергэ нэ'ии'ийэда эт'ецэ кемасеи ӧзиэ.

Ньмьзайа эк'ьндаина картола те шьровэзьрьие бь ие йӧжеиа. ·ваҳи гэлаж колхоз ҳаиа гӧндэрийа лазьм надиа сэр пырса бешэркьрьиа картола у бьжарьиа т'охьме бап.

Жь сортед картолайи баш республикиадеа эт'ецэ бапа буйэ сорта лорх. Ле ҳаиа нэ ҳ'эму колхозададиа, ·ваҳи гӧндари те даиие сэр бьжартьи у хжойкьрьиа т'охьма.

Партиа у ьбкӧмэта ма ньиа пырс даииэ, ·ваҳи бь шарэжеиа зедэ бьки эк'ьндаина ҳ'эму культуред малһэбуна гӧндитие у иаь ·ваида йа картола.

Бона бьльидькрьиа эк'ьндаина картола бэре э'ьлэ лазьмэ зедэ бьси чандьмэзилед картоле бь сорти у бе гэлэ-готьи гэрэке бодьи хэбате комплеса агротехииие.

Шер'ьбандьна ииаи дайэ, ·ваҳи чандьиийа картоле зугьиишти гэрэке дьйа сэх бе кьрьие, иэ кӧ е дэрэиг гьйиитеи.

Ле шарна ҳ'эсаб ьҳиадьи ганунед чандьиийа ваи сорта у ·ваиа т'эвайи дьчиьи, руе к'ижаиеда эк'ьндаини гэлэжи ньмьз дьбэ. Шер'ьбандьи ииаи дьдэ, ·ваҳи эгэр эw сорт башдэ-бьшдэ бона чандьие у беи хэбатаидие ганунед агротехииие, эк'ьндаии ие дьйа бьльид кӧ.

Бона ҳэр дэра дэрбэии чандьиийа бь сортед баш бьбьи. лазьмэ, ·ваҳи ҳэр колхозэк фоида т'охьме бь сорти бьс'ьрьиа. Сэба ве мэрэме бэре э'ьлэи лазьмэ т'эшкилькьи чандьимэзилед картолайе башдэ бона сорте бьжарэ.

Чандьии готи бе кьрьие т'эне бь т'охьме сая'лэм у башиа. П'эй чандьиер'а гэрэке бе тьли-готьи бьдэ хэбате ганунед агротехииие. Ҳэхта шиибуна картола, ҳэхта дьйа рьид тен к'ьше ед иэхэши, гэрэке эиана бен дэрьхстье жь ваи чандьие, бона знаие иэды ед сая'лэм.

Эк'ьндаина сортед баш готи ·ваҳдада достпекьи у пай ие йэжер'а гэрэке пер'а-пер'а жь ҳэдэ шодабкьии шуг'ед башдэ. Бона т'охьм гэрэке бе башдэкьрьие картолед сортэке, сая'лэм, кӧ к'аша ваи дьгьиижэ 60—100 грами.

Хэвайкьрьиа ганунед агротехииие у бьжартьиа сортед пеш ие к'аре бьдэ бьльидькрьиа эк'ьндаина картола.

Э'ьс. Хӧдо.
Агротехиик

ПӘЙ РЕЧ'А ӘЬНИАТЕД «РИА Т'ӘЗӘ»

Ьажмара газета «Рйа т'эзэ» 18-да ьатьбу ившырькрьие мьцала А. Чачан бь сарьиьисара «Колхозе бьт'ьиииьа е пеш». Жь комшӧхӧлкьра Совета иэ'ийа Аштараке э'лам дьиы, ·ваҳи избатие иав мьцаледа бь т'эмами растьи, мэшале ь'эмшав ьатьиэ дэстьилание бона кемасие кӧ ьиэ иава ҳабата колхозэда нава ив'эдэи кьи бона ь'ьилание. Мэйа февразе у мартеда колхоза гӧндеи Шамирамер'а ьатийэ бэрдане 20 тонна дэбра бь ч'ьиат. 6 тонна гийа, 4,5 тонна к'ӧспп.

Пьрса т'эмьзькрьиа т'охьм, комшӧхӧлкьра Совета Аштараке э'ьиэкьрийэ дь руиьштандьиа хэчэда мика у культура кӧлилкэдайи ей республикиед мьлэтиеи'ь Т'эфаца Советие.

Ньйа т'эие республикиед советие'йэ Асиа Орт'е йаца продукциае бэрдьи, чьцас кӧ Урьсете бэрдьда сала 1913. Дь салед т'эстиибуна ь'ӧкӧмэта Советиеда республикиед Қазахстане, Тащикистане, Т'уркменистаие, Узбекистаие у Киргизиеда бэрдаина сэиайа гьраи иезики 100 шара зедэ буйэ. Ке'ежка ие, ·ваҳатед колоии у ииь колоии гэлажь пьиида дьминьи.

Дь мала бьращьмаз'ииа советиеда, к'ӧли шьмаэ'ед ·ваҳате мэр'э т'эвайи бь к'ӧмэждарийа шьмаэ'ед бьратие, бэри тьшка бь алик'арийа шьмаэ'та урьсайа мэзьи, ачьиие мэзьи дэст тиэ чекьрьиа комуиистиеда ӧса жи Эрмэиистаиа Советие. Пешдачуйина дэрдаина республикиейа сала 1955-а 160 шара зедэ буйэ ньмбэри чапа т'эмамийа дэрдаина сала 1919. Эw к'ьше дькэ, ·ваҳи достгехиеид PCC Эрмэиийэ сонайе роже бэрдьдьи 4,2 шара зедэ продуксиае, иа кӧ т'эмамийа сала 1919.

Бь чапа дэрдаина электроэнергиаейа кӧ ҳэр иафсекэр'а дьк'эва Эрмэиистаиа Советие дэрбаз буйэ жь ваататед бь капиталисти пешдачуйи, чаиа жь Франсиае, Англиае, Италиае, Испаниае. Чапа дэрдаина электроэнергиаейа кӧ ҳэр иафсекэр'а дьк'эва Эрмэиистаиа Советиеда 30 шари жь Т'ьиурк'иае у 100 шари жь Ираие зедэтьрэ.

Эв избатиана хэбэрдьдьи дэрһэҷа ие йэкеда, ·ваҳи т'эвьгьрдана бьратиейэ ьҷмаэ'та советиейэ п'эр'ьмьлэт иьйа дьйа мэи'кэма, иа кӧ т'ӧ ·ваҳти. Дьийаеда т'ӧиэ қэиэтэкэ ӧса, ·ваҳи мейа бьт'эр'ьбииэ.

Чаиа ҳэр'ьм у ӧса жи ньйа ПКТ·С борше ·ваҳ ь'эсад дьйа, ·ваҳи дьйа бьдэ иэи'кэмкьрьие ньэматтйа ьҷмаэ'тед Т·РСС, бона дэрһэҷа дэиэлэта соспалистиейи п'эр'ьмьлэт у иэалт'ьиа ие.

Ньэматтйа ьҷмаэ'тед ·ваҳате мэ ь'эсад дьбэ ступа қэиин йа э'ддэйе, соспализме у демократиае, каиийа зорайа Т·РСС у ·ваҳате мэдэ чекьрьиа комуиизме.

Ст. Степ'аиБан

Дэиса фелйетоне

К'эрэме дьлч'ьвик

Ь'эмидэ. Сьло ғалэ шара кӧр'е хэ·ай шдаһьл К'эрэм шиpэт дькьр, ·ваҳи аqьл бэ, шъг'эре иэк'ьшиие у рьид ьиибэ.

Сал дэрбаз бун у К'эрэме бъ'ус мэзьибу, иди эw шаиздэй салибу у рожаке готэ бэре хэ·а, ·ваҳи бьзэ·ьшиие.

У рожаке т'эвширьи бэр дэре ь'эмид бу рьиэиа дэре у К'эрэке бьч'ук ээ·ьши. Ле ээ'ф ь'эйф, ·ваҳи зутьре бэре К'эрэм ·ээфат бу. Дэрбаз иэбу чанд маһ К'эрэм дэрһэҷа мьрьиа бабе хэ·а, ·ваҳи р'эрэ у ч'эи ьабуна бабе хэ·а хьст, дьһэрэт эw ьабуна, сэрхэшш дьбу у бь к'обар-к'обар шьг'эре дьк'ьшанд, дэрһэҷа т'ӧ тьшти дӧшбрмш иэдэбу. Ажа дэрбаздькьр роже хэ·а К'эрэме к'ефлуи дьлч'ьвик.

Ида ронед бьһарейэ гэрм бун, ферма колхоза Метсаморе иэһ'ийа Эщкиндзине дьуу бэрбь зозанед Ат'ьмьиае. Wер'а ёса жи чу шьваие колхозе К'эрэм.

Рожаке К'эрэм жь дэште пиз дэиа бэрбь фермае у ньшкева дурна дьй к'ьдһэтэк те бэрбь ви, эw хушка К'эрэм бу.

—Иа, Мамьк та хэра, т'ӧ ль ьандэра?

— Мьи хэрэ, ҳаша тэ сэре мэиёэ, ·ваҳи тӧ бъре мьи би, ве рожа мьи жи ажабэ,—Мамьке дэзмал бэр ньшта хэ·а дэрхьст у иесре хэ·а тэмьзькьр.

— Мьир'а раст бежэ, чька чь дэ·ьмьиё?

— Аие жьиа тэ бэзи мьи у сз жь мале дьрхьстьи, готэ мьи: «Нэр'э, тӧ ида жьэиа мьи ииииэ».

— Иа, Мамьк, тӧ раст дьбежи, йане ь'онэжа дьки, ·вай бэра борше стӧкӧра мьибэ, эгэр эз эи хушка ви бэр нэдьм.·Эwи кэрие пез ньшт у лээ-бэз хэ·а авитэ мале, дьр'ка ·ваҳа хэ·а гьрт, эw бе ь'ӧрмэт кьр у жь мале дэрьхст.

Паши ве бэке диса К'эрэм с'мре хэ·а дэрбаз дькьр иот'ланн бэре, сэр·ахэшш дьбу, ле ве шьаре иав э'мре ииа пешда ьатьбу тьштэки маин, ьэма чь ӧиз расти ви ььһатана, ве ч'э'ве хэ·а ·ваир'а бьдӧрпанда.

Рожаке К'эрэм ьэспе сиарбу, ·ваки ьар'э ·варе Қаиилоле чанд каивр'а бьк'ьр'э. Эwи ньшкева дит қизэкэ бэдэw шер' пьште дьчьи каиие у эwи хэ·а-хэ·а ·вар'а гот:

—Мьи неч'ира хэ·а дит,-у бь дэиге ивзва дэйи ль к'ьламэжа хэ·ашкьр у диэгина ьэспе хэ·а бэрда. Эw неэики ӧиэке бу у дэст бь ь'ьлэк'арийа хэ·а кьр.

—Тӧ далала мьи ч'э'ьр'эш, эз бе тэ рожке нькьрьи бьжим, тӧ бина бэр мьи, тӧ кӧлилка мала бабе мьи, эз э'рда дьэр'ьйаи, тӧ жь э'эмана к'эти. Мьир'а бежэ тӧ ӧиза к'ейи?

Кэч'ьке ш·эрма иьэиёу чь бьк'ьра, хӧбрдана ви бэр тьштэки ь'эсаб иэкьр у ·ваэр'ийа чу мале. Ле К'эрэм дэсте хэ·а жь ве иэк'ь-

шаиз, сэкьии сэр т'ьлмэки бьльид у иьйе'и, чька ӧиэке дьйа к'ижаи кони. Эwи т'эи'минкьр эw кои у растэраст ьэспе хэ·а ажэтэ бэр дэре коие бабе ӧиэке. Бабе ӧиэке Ыьмшит жь кои дэрк'эт у мевапе «дэк'баз» т'эгьлирьйэ кои у же пьрскьр:

— Хьэмэте тэ хорто?

— Хьэмэта мьи эwбу-кэра кьмэкьм К'эрэме дьлч'ьвик,-·ваки мьи чанд кавьр дьлжэт бьк'ьрийа-у бьи ч'э'ва ӧиэке иьйе'и, паше тот,-хале Ыьмшит, тӧ бьбахшинэ, ·ваки мьи хэ·эр'а п'эрэ иэанийэ, эзе чандэки дьне шунда бем у кавьр'а бьк'ьр'ьи. Паши ве хэбэрдане К'эрэм ьэспе сиарбу у ву мале. Бэр ёиар эwар эw тьшипта мале у пьр'ук'ьрьи ру ньшт сэр кӧлеь.

—Ъьма пьр'ук'ьрийи, дьбэ ьэспе тӧ э'рде хьсти,-дйа К'эрэм же пьрси.

К'эсэрэжк'ур ьатэ К'эрэм у тота дйа хэ·э:

— Дае, мьи ода Ӧаниголеда қизэк дитийи.·эw қиза Ыьмшитэ, гэрэке ьар'и мьир'а бьхжэи.

— Ле хэ·э к'ьиийаи, тэ зэ'ф йэк хжойкьр, ма йэжэ маии тэр'а бьхжэзьи.

— Дае, чьма тӧ ньзани, ·ваки эw ь'эйф пеш ь'эйфеа бу, де эзе ве ка-ма гоэзл чьма бэрдьи.

— Ле ь'эслимэ хэдде би, аз зэиьм, ·ваки тӧ дьлч'ьвики, тбе ве эи бэрди.

У рожаке тэ'ва ширьи хжэзрини чуиэ бэр дэре мала Ыьмшит, ле Ыьмшит соз иэдьда ваиа, чьмки заньбу, ·ваки К'эрэм жьиа хжойа пешьи бэрдайа, де паши ғалэи хошбеш кьрьие К'эрэм ғьиштэ мьрэзе хэ·ай ви т'эзэ.

К'эрэм у Қаре (жьиа чийа дйа) ьэрр'а ь'эф ь'айффун у жь ьэ·ь ь'ьздькьрьи. Ӧв йжа мэк'эм бу ви ча-ки, ·ваҳте кӧр'эк Қарер'а бу.

Паше дэрбазбун чанд сал, Қаре дӧ ӧиз, кӧр'эк ви ваиие, де ь'эйф. ·ваки эwаиа чэфат бун. К'елэка ие йэже ви К'эрэм ьэргав Карер'а шэр' дькьр, ма'ии ие дьгьр у дьгот гьва уе ·вада зар'о ·ваҳат дьбьи.

Ле гэрэке бе готьие, ·ваки ма'ии нэ эw бу, К'эрэме дьлч'ьвик бэзги бубу сэр Сафиие, ·ва гӧиде Хэиэуе иэ'ийа Эщкиндзине.

Дэрбазэибу чанд роже К'эрэм Қаре жь мал дэрхьст.

Эw сала 1955-а маһа майе бу.

Сала 1956-а 1 ёаиваре мэрьие К'эрэм чуиэ гӧиде Хэиэузе мала К'ьшше Хӧдо бона Сафиие ӧьхжэзьи. Ваиа жедоре галэки т'эзи ёаие Сафиие хэбэрдан у бь шур'эжи ьэр'а қалибун, ньиьһер'и ие йэже, ·ваки К'эрэм дӧ шара зэиьшибу.

У бь ви шур'аи К'эрэме дьлч'ьвик зэиьши шара сьсиёа.

Гало К'эрэм чь дьфькьрэ, гало ие диса ноғ'ланн бэре дэрбазэка э'мре ·ваиа. Йане ие йэже мала хэ·а дайиа у т'эрка ваи кьрьиед ьэраст бьда?

М. Сиабэид

Ньэмэ редакциаер'а

ТӦНЭ ХЭМХОРИ

Дьк'ана гӧиде П'амт'а Кӧрмэиша ль ньй'ийа Апаране Ьатийа шиикьрьие. от'ахэк қавьиэ дьрежда. Wэхте дьчи ве от'ахе дэст хжэда бэр ч'э'ве тэ дьк'эвьи тэиийа кӧ ғэртийэ стуиава у дижерва, хжэли т'ьжи сэр эшийае дьк'ане бу. Иа хьраб эwэ, ·ваҳта бэран те бане авайи дэстьбь дьлоиа дьйа у эшийае ӧбн-дӧр' аведа дьмиие.

Бона ве йэже жи дьк'ани ньқарэ ч'ава ьазьмэ бьдэ т'эшкилькьрьие ьэиэ, сэкьии сэр т'ьлмэки бьльид у ньйер'и, чька ӧиэке дьйа к'ижаи кони. Эwи т'эи'минкьр эw кои у растэраст ьэспе хэ·а ажэтэ бэр дэре коие бабе ӧиэке. Бабе ӧиэке Ыьмшит жь кои дэрк'эт у мевапе «дэк'баз» т'эгьлирьйэ кои у же пьрскьр:

— Хьэмэте тэ хорто?

— Хьэмэта мьи эwбу-кэра кьмэкьм К'эрэме дьлч'ьвик,-·ваки мьи чанд кавьр дьлжэт бьк'ьрийа-у бьи ч'э'ва ӧиэке иьйе'и, паше тот,-хале Ыьмшит, тӧ бьбахшинэ, ·ваки мьи хэ·эр'а п'эрэ иэанийэ, эзе чандэки дьне шунда бем у кавьр'а бьк'ьр'ьи. Паши ве хэбэрдане К'эрэм ьэспе сиарбу у ву мале. Бэр ёиар эwар эw тьшипта мале у пьр'ук'ьрьи ру ньшт сэр кӧлеь.

—Ъьма пьр'ук'ьрийи, дьбэ ьэспе тӧ э'рде хьсти,-дйа К'эрэм же пьрси.

К'эсэрэжк'ур ьатэ К'эрэм у тота дйа хэ·э:

— Дае, мьи ода Ӧаниголеда қизэк дитийи.·эw қиза Ыьмшитэ, гэрэке ьар'и мьир'а бьхжэи.

— Ле хэ·э к'ьиийаи, тэ зэ'ф йэк хжойкьр, ма йэжэ маии тэр'а бьхжэзьи.

— Дае, чьма тӧ ньзани, ·ваки эw ь'эйф пеш ь'эйфеа бу, де эзе ве ка-ма гоэзл чьма бэрдьи.

— Ле ь'эслимэ хэдде би, аз зэиьм, ·ваки тӧ дьлч'ьвики, тбе ве эи бэрди.

У рожаке тэ'ва ширьи хжэзрини чуиэ бэр дэре мала Ыьмшит, ле Ыьмшит соз иэдьда ваиа, чьмки заньбу, ·ваки К'эрэм жьиа хжойа пешьи бэрдайа, де паши ғалэи хошбеш кьрьие К'эрэм ғьиштэ мьрэзе хэ·ай ви т'эзэ.

К'эрэм у Қаре (жьиа чийа дйа) ьэрр'а ь'эф ь'айффун у жь ьэ·ь ь'ьздькьрьи. Ӧв йжа мэк'эм бу ви ча-ки, ·ваҳте кӧр'эк Қарер'а бу.

Паше дэрбазбун чанд сал, Қаре дӧ ӧиз, кӧр'эк ви ваиие, де ь'эйф. ·ваки эwаиа чэфат бун. К'елэка ие йэже ви К'эрэм ьэргав Карер'а шэр' дькьр, ма'ии ие дьгьр у дьгот гьва уе ·вада зар'о ·ваҳат дьбьи.

Ле гэрэке бе готьие, ·ваки ма'ии нэ эw бу, К'эрэме дьлч'ьвик бэзги бубу сэр Сафиие, ·ва гӧиде Хэиэузе иэ'ийа Эщкиндзине.

Дэрбазэибу чанд роже К'эрэм Қаре жь мал дэрхьст.

Эw сала 1955-а маһа майе бу.

Сала 1956-а 1 ёаиваре мэрьие К'эрэм чуиэ гӧиде Хэиэузе мала К'ьшше Хӧдо бона Сафиие ӧьхжэзьи. Ваиа жедоре галэки т'эзи ёаие Сафиие хэбэрдан у бь шур'эжи ьэр'а қалибун, ньиьһер'и ие йэже, ·ваки К'эрэм дӧ шара зэиьшибу.

У бь ви шур'аи К'эрэме дьлч'ьвик зэиьши шара сьсиёа.

Гало К'эрэм чь дьфькьрэ, гало ие диса ноғ'ланн бэре дэрбазэка э'мре ·ваиа. Йане ие йэже мала хэ·а дайиа у т'эрка ваи кьрьиед ьэраст бьда?

М. Сиабэид

Ньэмэ редакциаер'а

ТӦНЭ ХЭМХОРИ

Дьк'ана гӧиде П'амт'а Кӧрмэиша ль ньй'ийа Апаране Ьатийа шиикьрье. от'ахэк қавьиэ дьрежда. Wэхте дьчи ве от'ахе дэст хжэда бэр ч'э'ве тэ дьк'эвьи тэиийа кӧ ғэртийэ стуиава у дижерва, хжэли т'ьжи сэр эшийае дьк'ане бу. Иа хьраб эwэ, ·ваҳта бэран те бане авайи дэстьбь дьлоиа дьйа у эшийае ӧбн-дӧр' аведа дьмиие.

Бона ве йэже жи дьк'ани ньқарэ ч'ава ьазьмэ бьдэ т'эшкилькьрье ҳабата хжэ у эшийа башдэ-башдэ бьда шиикьрье.

Дэрһэҷа ве йэже бьиалие гӧиде ч'ава шара э'лами гӧидкоопта Әлэгэзе кьрьие, ле фэдэт h'этани иро т'ӧ мэшдал иэһатьйэ э'ффандье бона дьк'ана гӧиде бе шиикьрье авайики ь'эмшдава.

Эw, гӧманьи, ·ваки иэһ'ийоопа Апаране ве дэрһэҷа ве йэже бьфькьрэ.

Щ. Мамо

Абзора орт'əмьлəтие

ШƏР'К'АРИ БОНА СИЛЬҺ'ДАНИНЕ ДИСА ПЕШДА ДЬЧƏ

19 марте ль Лондоне дəст бь хəбата хwə кьр бьнкомитеа комисиа сильһ'данине йа Т'əшкилəта Мьлə.-ед Йəкбуйи, дьк'əвьнə нава т'əшкила к'ижане wəк'илед Ть'фаqа Советие, ШАЙ, Англиае, Франсиае у Qанадае. Пар һавине бьнкомите qаилбун дəстнəани у пьрса дəрһəqа сильһ'данине бона ə'нə'нəкьрьне да Ассамблейа Сəрə Т'МЙ. Əwe жи qьрара һəвр'аqаилбуйи дəрнəхьст у пьрс диса вəгəр'андə бьнкомите. Əw йəк qəwьми бона we йəке, wəки проблема сильһ'данине расти чəтьнайед wан нəһ'иед ль Роавае те, бона к'ижана лəщбəзийа сильһ'ие к'аре тинə.

Пьрса дəрһəqа сильһ'данинеда у нəизьндаина сильһ'а орт'ькие те һ'əсабкьрьне чаwа пьрсəкə ə'мърживйинейə һəрə фəрз бона т'əмамийа мəрьватие. Əw ньһа нава мəрк'əза гöһдарийа мəхлуqəтийа дьнйаеданə. Т'ьфаqа Советие, чаwа ə'йанə, ə'лам кьр, wəки һ'əтани дəстанина һəвр'аqаилбуне орт'а Роһьлате у Роаваеда дəрһəqа пърсед сильһ'данинейə сəрəда, əw һазьрə we дəрəщеда һьнə мəщала бьə'фринə, мəсəлə: нəһьштьна щер'ьбандьна сильһ'а гəрморт'ькие, кöрткьрьна бйущетед əскəрие, изьнпəдаина бь сильһ'а атомие сильһ'кьрьна əскəред кö ль териториа Германиаенə. Qəдандьна ван мəщала we ре вəкьра бона һəвр'аqаилбуна дь пьрсед сильһ'данинейə дьһа мəзьнда.

Ə'ламəтиед советие ль гəлəк wəлатада пешда анин готьнед qəнщ. Жь гəлəк wəлата ə'лам дъкьн дəрһəqа һазьрбуна мəзън бона сесиа сьредəр йа Шеwра Һ'əмдьниаейə Ə'длайе п'ешк'еши проблемед сильһ'данине кьри, кö we бьбə мəһа апреле. Италиаеда һатийə дəрбазкьрьне «Рожа шəр'к'арийа бона сильһ'данине». Ль Һьндьстане һагə т'əшкилкьрьне «Qампаниа шəр'к'арийа бона сильһ'данинейə» башqə, т'əви к'ижане бун шöхöлкьред дəwлəтейə ə'йан. Дьһа у дьһа те бьһистьне хwəстьн бона сəкьнандьна лəщбəзийа сильһ'а öса жи ль ШАЙ, к'идəре һ'öкöме нəһ'иед кö мьqабьли сильһ'данинене гəлəкə. Газета «Ретвлуэй клерк» ве аг'рие к'ьвш кьр, wəки гьранийа сильһ'кьрьне кö к'əтийə сəр мьлед хəбатк'аред ШАЙ нава ван 18 салед пашьнда 40 щара зедə буйə. Пьрсе датинə, wəки п'ак бь пьрса сильһ'данинева мьжул бьн, газете рəqəмед wайə ə'щеви к'ьвшкьрийə: дəwса бомбавежəкə америкиейə реактив дькарə бе чекьрьне нəхwəшханəкə бъ дəмудəзгəва п'акə 100 кəр'əвати, дəwса авиабьрəке — 100 мəк'т'əб дъкарьн бенə чекьрьне. «Аwайə,-газете ньвисийə,-арифметика сильһ'данинейə элементар. Сильһ'данин-əw хəбəрəкə, к'ижан ньһа ль һə'му щийа гöмана мəзьн пешда тинə».

Мəхлуqəтийа дьнйае дьхwəзə, wəки һ'əму т'əвбуед һəвр'ахəбəрдана ль Лондоне öса незики пьрса сильһ'данине бьн, wəки дь we пьрса гəлəк фəрзда пешда һəр'ьн, к'ижан гьредайə к'ара ə'мьржийина щьмаə'тед һ'əму wəлатар'а.

БОНА ПЕШДАЧУЙИНА ҺƏВР'АДƏРБАЗКЬРЬНЕД АНГЛИАЕ—СОВЕТИЕЙƏ ПЬЗМАМТИЕ

Чуйина Сəдьре Совета Министрəд Т'РСС Н. А. Булганин у Öзвē Сəдьртийа Совета Т'əwрəбьльнд Т'РСС Н. С. Хрушчев ль Англиае, ед кö we бьбьнə меван жь 18 һ'əтани 27 апреле, һ'əwəск'арийа һəрə фьрə пешда тинə ль т'əмамийа дьнйае. Əw дьһа фьрə те ə'нə'нəкьрьне ль Англиае хwəхwə. Посолти у wəк'илтийа к'ьр'инфротанейə Т'РСС ль Лондоне гəлəк нəмə у т'елеграма дьстиньн, к'ижанада гöман те ə'йанкьрьне дəрһəqа we йəкеда, wəки чуйина ə'йан шöхöлкьред советиейə сəрк'арикьр we бьбə амəнəтикə фəрз бона фьрəкьрьн у мəһ'кəмкьрьна п'əвгьредaнед пьзмамтие орт'a Т'РСС у Англиаеда, we алик'арие бьдə мəһ'кəмкьрьна ə'длайе ль т'əмамийа дьнйае.

«Пашwəхтийа мəрьватие гьредайə qаилбуна Роавае у Роһьлатер'а. Гава урьс дьбежьн дəрһəqа һəйатиеда, əм гəрəке бежьн: «бəле». Əw фькра кö ль митинга массаида готийə ə'йаншöхöлкьрəки партиа лейбористиеӣ ə'йан Бивен, ль Англиае гəлəк т'əрəфдаред we һəнə. Wəхта хəбəрданед ве аг'риейə ль пар'ламента Англиае щергə оратора кьритиккьрьн сəйасəтийа ШАЙ «нəбарьшбуйие» бəрбь Т'ьфаqа Советие у wəлатед лагера сосиалистие.

Ль Англиае дьһа гəлəки хəбəр дьдьн дəрһəqа к'ара к'ър'инфротане Т'РСС-р'а. Wер'а т'əвай те к'ьвшкьрьне, wəки wəхте хwəда к'ър'инфротан орт'а һəрдö wəлатада бь масштабед фьрə дъһатə кьрьне. Аwа, салед 1924—25 жь т'əмамийа əшийаед кö Т'РСС дьфрот, 33 сəлəфи зə'фтър Англиае дьк'ър'и. Нава wан салада Англиае нава wан wəлатада ед кö һурмур дьфротьнə Т'РСС щие ə'wльн дьгьрт. Салед маинə дəрбазбуйийа к'ър'инфротана англиаие-советие öса жи бь ачьхи пешда дьчу. Ле салед паши шер' п'əвгöһастьна һурмура орт'а һəрдö wəлатада щарəкева кем бу, чьмки Роавае к'ър'инфротан wəлатед лагера сосиалистиер'а да синоркьрьне.

Ве аг'рийа пашьн п'əвгьредана орт'а Англиае у Т'РСС-да диса дəстпекьр мəһ'кəм бə. Əва wəхтəкə, wəки делегасиа Англиаейə пар'ламентие һатə Т'ьфаqа Советие, ле ийуле делегасиа Совета Т'əwрəбьльнд Т'РСС we һəр'ə Англиае. Һатьнə Т'РСС wəк'илед гəлəк фирмаед Англиае. Ньһа ль Англиаейə к'омəкə энергетикед советие бь сəрк'арийа дəwсгьртие Сəдьре Совета Министред Т'РСС Г. М. Маленков. Фьрə дьбə п'əвгöһастьна делегасиед културие. Əва һ'əму ль һəрдö wəлата бь алави те qəбулкьрьне у дьбə гарантийа вьр һада п'аккьрьна һəвр'адəрбазкьрьнед англиаие-советие.

И. Лапит'ски.

«ПАРТИАКАН КИАНК'» № 3

Ронаи дит ковара «Партиакан кйанк'» № 3 бь сəрəщəма һана:

Пешньвисар—Бона к'ур һинбуна qьраред qöр'ьлт'а ПКТ'С ХХ.

Н. Балйан — Раст щиwаркьрьна qəwəтед дəрдаинтие мəщала фəрзə йа пешдачуйина экономика мьлəтед сосиалистие.

Һарут'йунйан—Хьраббуна системa империализмейə колоние.

А. Айрумйан—Дəрһəqа чəнд пьрсед хəбата СМТ-ед республике.

А. Гаспарйан—Бйуроа т'əшкилəта партиаейə ə'wльни органа сəрк'арикьрьна колективиейə.

Алик'ари пропагандистр'а

Е. Аст'сатрйан—Сəнайи пенщсалийа шəшада.

Жь щер'ьбандьна хəбата партиае

С. Асланйан—Һини qьраред qöр'ьлт'а ПКТ'С ХХ дьбьн.

Һ. Аветисйан—Комунист дь авангарда шəр'к'арийа кö дьчə бона прогреса техникие.

Нəмə у мьqалə

Һ. Симонйан—Дьqадиньн готьнед комунистайə критикие.

Н. П'от'сйан—Бригада пеш.

Һ. Азизбекйан—Бехоф бькьн qəдандьна борщдаред кö һьлдаиə сəр хwə.

Критика у библиографиа

Щ. Киракосйан, Т. Саһакйан—Дəрһəqа литература п'ешк'еши һ'əжандьнед револйусион ль Əрмəнистане салед 1905—1907 кьри.

Нəмə дəрһəqа хəбата газетед нəһ'ие

В. Һарут'йунйан—Пропагандисте щер'ьбандьна пеш.

Ш. Геворгйан—Газет хьраб ронаи дькə ə'мьре гöнди културие.

Щаба пьрсед хwəндəвана

Гава комунист нае щьвате, изьн һəйə пьрса wи ə'нə'нəкьн бе wи? К'е һазьр дькə у щəм к'е гəрəке бьминə протокола щьватед т'омəри йа т'əшкилəтед партиае? Изна бйуроа комнəһ'ие һəйə комуниста жь партиае дəрхə бе ə'нə'нəкьрьна пьрса wи щьвата т'əшкилəта партиаейə ə'wльнида?

КРИТИКА У БИБЛОГРАФИА

Поэма „Гöлизəр“

Ве аг'рие нəширəта Əрмəнистане бь зьмане əрмəни нəшьркьрийə поэма «Гöлизəр», авторе к'ижанейə ньвиск'аре к'öрда Əмине Ə'вдал. Жь зьмане к'öрди т'əрщьмəй зьмане əрмəни кьрийə В. Qаренс.

Поэма «Гöлизəр»-еда һатийə к'ьвшкьрьне һ'але щьмаə'та к'öрдайə хəбатчи бəри салед револйусиа Октйабрейə Сосиалистиейə Мəзьн.

Ə'йанə, wəки сала у зəмана аг'а, бəга у мьлк'əдара бона к'ара хwə у зедəкьрьна дəwлəмəндбуна хwə хуна щьмаə'та к'öрдайə хəбатчи дьметьн, əw дьданə хəбате у зерандьне.

Авторе поэме Ə. Ə'вдал дь поэма «Гöлизəр»-еда бъ щарəкева раст у бь һостати əве йəке нишани хwəндəванед мə дькə.

Qанат аг'ае зöлмк'ар шəв у ро Ə'лие к'əсиб бь малева чаwа хöлам дьдə хəбате у гава Ə'ли те бал аг'е у шькиате хwə дькə, wəки əw һаqаси wир'а дьхəбьтьн у дьчəрч'ьрьн, ле дəwса we йəке əwана тенə зерандьне, аг'а бона ван хəбəра бь к'öтан Ə'ли жь мала хwə дəрдьхə. Əва йəка дьдə ə'йанкьрьне һ'але сосиалие, кö бəре теда бу щьмаə'та к'öрдайə зəһ'мəтк'еш.

Ə'гитед поэме Зоро у Гöлизəрьн. Нəньһер'и we йəке, wəки һəр йəк жь wана жь к'омед сосиалиейə башqə-башqəнə, Зорое шьван-гöндие к'əсибə, Гöлизəр qиза аг'айə, ле һ'ьзкьрьна дьла wана дьгһинə һəв.

Автор поэмеда əве йəке бь к'урайи у бəдəwəти дьдə к'ьвшкьрьне. Гава Qанат аг'а-баве Гöлизəре пəй һ'ьсə-һ'ьса дьк'əвə, wəки qиза wи Гöлизəр шьване wи Зоро һ'ьз дькə, əw бəре ə'wльн хwəда гəлəки дьqьщqьщə у йа дöда жи дьхəбьтə, wəки əwe йəке бьт'əр'ьбинə.

Поэмеда рьнд һатийə нишандаине, wəки апарата дəwлəта т'сар бь жандарм у полисиаед хwəва т'ъме пьшта аг'а, бəга у дəwлəмəнда буйə.

Авторе поэме бь фəр'ьһ' дьдə к'ьвше ə'дəт, рабуи у руньштандьна щьмаə'та к'öрда. Мəсəлə: бьндарук, нишанкьрьн у дə'wəт.

Поэмеда те нишандаине, wəки паши шəwəта дьла у гəлəк чəтнайа Зоро шəва дə'wəта Гöлизəре у кöр'е Мьсто аг'а, Гöлизəре дьр'əвинə у wə'дəки дьреж нава шкəвтада хwəй дькə. Паши we йəке, бь дьжмьнай Мьсто аг'а баве Зоро дькöжə. Зоро у Гöлизəр һəвалар'а т'əвай шəв сəр коне Мьсто аг'ада дьгьрьн у əwи т'əви кöр'е wи дьк'öжьн.

К'ьлама поэмейə чарада те к'ьвшкьрьне, wəки чаwа Зоро у Гöлизəр һəвалед Зорор'а т'əвайи ль һəспа сийар бь стьран дьчьн бəрбь тə'ве, бəрбь ə'мьр.

Qьлама к'öтасиеда те готьне, wəки ньһа ль ч'ийае Ə лəгəзе шьване к'öрди аза, кö бəр пəзе т'омəрийə, дьстьре дəрһəqа ə'мьре хwəйи бəхтəwар у азада.

Ван дəстанинар'а т'əвайи гəрəке бе готьне, wəки поэмеда һəнə öса жи кемаси.

Йəк жь wана əwə, wəки автор кем дайə хəбате к'ьламед щьмаə'та к'öрда, wəки дькарьбу поэм дьһа qəwəт бькьра.

Поэмеда щи-щина чапед сəwта (шьера) раст нə һатьнə даине.

Гəрəке бе готьне öса жи əw йəк, wəки бь т'əг'мина мə к'öтасийа поэмеда автор нета хwə хьлаз нəкьрийə. Гəло ə'гитед поэме Зоро у Гöлизəр һəвале хwəва we к'öда һəр'ьн. Мəрəма чуйина wан чийə? Əw wана т'əслими т'əбийəте дькə.

Öса жи лазьмə чəнд гьли бенə готьне дəрһəqа т'əрщьма поэмеда.

Поэма «Гöлизəр» жь алие В. Qаренс рьнд һатийə т'əрщмəкьрьне, бь бəдəwəти һатьнə хwəйкьрьне к'ьламед щьмаə'тие, чаwа кö əw һəнə нава оригиналеда.

Ле гəрəке бе готьне, wəки əw wəхте т'əрщьме лəз к'əтийə йане жи рьнд фə'м нəкьрийə əw хəбəрана, ед кö һатьнə ньвисаре нава оригинала кöрманщида. Аwа, мəсəлə, нава пешк'ьламеда автор Ə. Ə'вдал дəстньвисара хwəда раст ньвисийə, wəки «һ'əйф, тö Зоро нəгьһишти рожед мə», ле бьн qəлəма т'əрщьмəчи əв йəка фькьра хwəва һатийə гöһастьне.

Тəрщьмəчи реза «Һəйф, тö шьван Зоро», т'əрщьмəкьрийə «Երանի քեզ, Հովիվ Զորո», йане хəбəра һəйф əwи т'əрщьмəкьрийə чаwа «хwəзьл» у бь we йəке руе т'əрщьмəчида нəр'асти пешда һатийə.

К'öтасие гəрəке бе готьне, wəки ронаи дитьна поэма «Гöлизəр» тыштəки шабунейə.

Т. Мурадов

Редактор МИРОЕ ƏСƏД

Адреса редаксиае: Ереван, соqаqа Ордийа Сор № 41, т'ел. 2-07-78. Адрес редакции: Ереван ул. Красноармейская № 41, тел. 2-07-78. ВФ 01868

Нəшьрхана № 2, сəрwерийа сəрə, йа сəнайа полиграфие у нəширəта йа Министрийа културае РСС Əрмəние, Ереван, соqаqа Кнунйант'с № 8.
Типография № 2, Главного управления издательств и полиграфической промышленности Министерства культуры Армянской ССР, Кнунянца № 8.